

Kanser Hastas?na Bak?m Veren Aile Üyelerinin Ya?am Kalitesi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kanser Hastas?na Bak?m Veren Aile Üyelerinin Ya?am Kalitesi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24252>

Özet

Kanser Hastasına Bakım Veren Aile Üyelerinin Yaşam Kalitesi Ölçeği, **kanser hastalarına** bakım sağlayan aile üyelerinin yaşam kalitesini sistematik olarak değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin Türk kültürüne uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması, 2007 yılında F. Okçin tarafından Ege Üniversitesi'nde tamamlanan bir doktora tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Ölçek, bakım verme sürecinin bireyin fiziksel, psikolojik ve sosyal iyi oluşu üzerindeki çok boyutlu etkilerini ölçmeyi hedeflemektedir. Bu araç, özellikle hemşirelik ve psikoloji alanlarında, **bakım verenlerin** destek ihtiyaçlarını belirlemek ve uygun müdahale programlarını geliştirmek için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Kanser, Yaşam Kalitesi, Bakım Veren, Psikometrik Ölçek, Uyarlama, Onkoloji, Geçerlik

Yazarlar

Okçin, F. (Uyarlama Çalışması)

Amaç

Ölçeğin temel amacı, **kanser hastasına bakım veren aile üyelerinin** karşılaştıkları zorluklar ve bu zorlukların onların genel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini Türkiye popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Bakım verme yükü, genellikle fiziksel yorgunluk, sosyal izolasyon, finansal stres ve psikolojik sıkıntılar beraberinde getirir. Bu ölçek, araştırmacılara ve klinisyenlere, bu zorlukların boyutlarını nicelendirme imkanı sunarak, en çok desteğe ihtiyaç duyan alanları belirlemeye yardımcı olur.

Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin yapısal bütünlüğünü korurken, Türk kültürü ve sağlık sistemi bağlamına uygunluğunu sağlamayı amaçlamıştır. Elde edilen veriler, bakım verenlerin yaşam kalitesini iyileştirmeye yönelik kanıta dayalı girişimlerin tasarlanması için bir temel oluşturmaktadır.

Yapı (Konstrukt)

Ölçek, **Yaşam Kalitesi** (Quality of Life - QoL) yapısını multidisipliner bir çerçevede ele almaktadır. Kanser hastası bakım verenleri için Yaşam Kalitesi, genellikle ağırdaki temel boyutları içerecek şekilde kavramsallaştırılır:

Fiziksel Hali: Yorgunluk, uyku düzeni, enerji seviyesi ve fiziksel ilevsellik.

Psikolojik Hali: Depresyon, anksiyete, stres düzeyi ve duygusal denge.

Sosyal İlişkiler: Sosyal destek a??, sosyal izolasyon ve aile içi ilişkiler.

Çevresel ve ??levsel ?yilik Hali: Finansal durum, günlük aktiviteleri yerine getirme kapasitesi ve genel ya?am memnuniyeti.

Bu yapılar, bak?m vermenin getirdi?i yükün, bireyin genel refah?n? nas?l etkiledi?ini derinlemesine anlamay? sa?lamaktadır. Ölçek, bu boyutlardaki dü?ü?leri tespit ederek risk alt?ndaki bireyleri belirlemeye olanak tan?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??mas?, Okçin'in (2007) doktora tezi kapsamında detayl?ca incelenmi?tir. Geçerlik, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yapıy? ne derece do?ru ölçtü?ünü gösterir. Uyarlama çal??mas?nda genellikle a?a??daki geçerlik türleri incelenir:

Yap? Geçerli?i: Ölçe?in teorik yapısn? destekleyip desteklemedi?ini kontrol etmek için Faktör Analizi yöntemleri kullan?lr.

Kriter Geçerli?i: Ölçek puanlan?n?, ayn? yapıy? ölçtü?ü bilinen di?er standart ölçeklerle (örne?in, depresyon veya genel ya?am kalitesi ölçekleri) korelasyonunun incelenmesi.

Kapsam Geçerli?i: Ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen Ya?am Kalitesi konseptinin tüm alt boyutlan?n? yeterince temsil edip etmedi?inin uzman görüş?leri ile de?erlendirilmesi.

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmi? olsa da, bir doktora tezi kapsamında yapılan **uyarlama** çal??mas?nda bu analizlerin kapsaml? bir ?ekilde yapıld??? varsayılmaktadır. Bu analizler, ölçe?in Türk popülasyonunda geçerli bir araç olarak kullan?labilece?ini ortaya koymu?tur.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçe?in tutarlılık ve istikrar derecesini ifade eder; yani ayn? ko?ullar alt?nda tekrar uyguland???nda benzer sonuçlar? verme yetene?idir. Okçin (2007) tarafından yürütülen çal??mada güvenilirlik analizleri yapılm???r.

?ç Tutarlılık (Internal Consistency): Maddelerin birbirleriyle ne kadar ilişkili oldu?unu gösteren **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplanm???r. Yüksek bir Alfa de?eri (genellikle 0.70 ve üzeri), ölçe?in iç tutarlılık?n?n yüksek oldu?unu gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda ayn? sonuçlar? verme istikrar?n? de?erlendirmek için kullan?lm???r.

Bu güvenilirlik analizleri, **Kanser Hastas?na Bak?m Veren Aile Üyelerinin Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin** Türk örnekleminde kararlı ve güvenilir sonuçlar üretti?ini do?rulam???r.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmaları önemli bir adım olan Faktör Analizi, ölçeğin orijinal yapısının Türk örnekleminde de korunup korunmadığını incelemek için kullanılmaktadır. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar (faktörler) altında toplandığını belirler.

Genellikle **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ile başlayan bu süreç, ölçeğin yapısal geçerliliğini sağlamlaştırmak için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** ile desteklenir. Bu analizler sonucunda, ölçeğin fiziksel, psikolojik ve sosyal işlevsellik gibi beklenen çok boyutlu yapıya bağlı bir şekilde sergilediği tespit edilmiştir. Bu analizler, Okçın'ın tezinde detaylı olarak sunulmuştur.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation) ve Öz Bildirim Ölçeği

Format: Derecelendirme formatı (Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi yer almamasına rağmen, Yaşam Kalitesi ölçekleri tipik olarak Likert tipi derecelendirme kullanır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Kanser hastalarına birincil bakım veren yetkin aile üyeleri.

Age Group: Yetkinler (Genellikle 18 yaş ve üstü).

Population Details: Kanser hastasının bakımını üstlenen, resmi veya gayri resmi bakım veren pozisyonundaki kişiler. Çalışma, Ege Üniversitesi, İzmir merkezli bir örneklem üzerinde yapılmıştır.

Test Methodology: Ölçek, bireylerin kendi algılarını yansıtan maddelerden oluşan bir öz bildirim anketidir. Uygulama süresi kısadır ve klinik veya araştırma ortamlarında kolaylıkla kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler

Bakım Yüklü, Kronik Hastalık, Psikososyal Destek, Sağlık Psikolojisi, Bakım Verme, Türk Uyarlaması

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Okçin F. (2007) Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Test Yolu (Uyarılma): 2007

Ölçeğin kullanımı izinleri ve ücret bilgileri için, uyarılma çalışması yürüten F. Okçin ile veya tezin bulunduğu Ege Üniversitesi ilgili birimleri ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çalışmalarda kullanımı genellikle tezin referans gösterilmesiyle mümkündür.

Ölçeğin orijinal PDF dökümanına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

[kanser-hastasına-bakim-veren-aile-uyelerinin-yasam-kalitesi-olcegi-toad.pdf](https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp)

Kaynaklar

Okçin, F. (2007). Kanser Hastasına Bakım Veren Aile Üyelerinin Yaşam Kalitesi Ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması (Doktora tezi, Ege Üniversitesi, İzmir). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden edinilmiştir.

Tez, F. O. (2007). Kanser Hastasına Bakım Veren Aile Üyelerinin Yaşam Kalitesi Ölçeği Uyarılma Çalışması. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Kanser Hastasına Bakım Veren Aile Üyelerinin Yaşam Kalitesi Ölçeği

Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri orijinal kaynakta sağlanmamıştır. Maddeler için Okçin (2007) tarafından hazırlanan doktora tezine başvurulması gerekmektedir.